

**ОРГАНІЗАЦІЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
СПОЛУЧЕНОГО КОРОЛІВСТВА ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ТА ПІВНІЧНОЇ
ІРЛАНДІЇ: ДОСВІД ДЛЯ УКРАЇНИ**

НТУ «Дніпровська політехніка»

**Єршова Катерина Євгенівна
Науковий керівник: к.держ.упр., доц. Лола Вікторія Василівна**

Україна невпинно рухається у бік реформування публічної влади держави. Озираючись на минулі помилки та плануючи краще майбутнє для мешканців країни, створюються новітні стратегії розвитку, змінюються закони, укладаються нові положення не тільки на державному рівні управління, але і на місцевому. Варто розуміти, що не варто вчитися тільки на власних помилках. Важливо брати приклад з інших держав.

Необхідно зазначити, що специфіка організації місцевого самоврядування кожної країни є різною. Так, територіальна організація системи державного управління сучасної Великобританії в найзагальнішому вигляді визначається розподілом країни на кілька складових частин: Англію, Шотландію, Уельс, Північну Ірландію і ряд дрібних островів (Норманські острови, Мен, Арран та ін), а також «заморські» володіння (Гібралтар, Фолклендські острови, острів Святої Олени). Вся територія Великобританії розділена на графства, унітарні утворення і округу. Низовими осередками місцевого самоврядування в сільській місцевості є парафії. В Уельсі і Шотландії вони називаються громадами, причому в Шотландії громади не розглядаються як самостійний рівень управління. [1]

У Великобританії місцева влада складається з органів місцевого самоврядування, які представлені радами. Ради обираються населенням через прямі вибори кожні 4 роки (у Шотландії - кожні 3 роки). Закон про місцеве самоврядування 2000 року передбачає три можливі варіанти оновлення складу рад:

- 1) повне оновлення кожні 4 роки;
- 2) напівоновлення кожні 2 роки;
- 3) часткове оновлення щороку (за винятком кожного третього року відповідного чотирирічного циклу).

Конкретний вибір варіанту залежить від ради і повинен бути затверджений міністром, відповідальним за місцеве самоврядування. [1]

Члени місцевих рад працюють безкоштовно і поєднують свою депутатську роботу з основною професійною діяльністю. Їм надається право на тимчасове звільнення від роботи під час виконання своїх обов'язків. Роботодавець зобов'язаний не тільки надати таку можливість, але й оплатити цей час за середньою заробітною платою. Рада обирає з числа радників голову і формує комітети, до складу яких можуть входити інші особи разом з радниками. Найважливішим форматом роботи ради є сесія, під час якої обговорюються ключові питання місцевого самоврядування.

В країні встановлено 3 основні моделі організації місцевої виконавчої влади.

1. Мер і виконавчий комітет. Передбачає прямі вибори мера, який керує виконавчою владою і призначає двох або більше своїх помічників, які утворюють так званий кабінет.

2. Лідер - кабінет. Передбачає обрання глави виконавчої влади («лідер») зі складу ради, тоді як помічників («кабінет») може призначити або лідер, або рада.

3. Мер і керівник від ради. обрані населенням мер ділить повноваження виконавчої влади з керуючим, якого наймає рада з числа професійних менеджерів. При цьому за погодженням з міністром, відповідальним за питання місцевого самоврядування, можливі й інші варіанти організації виконавчої влади на місцях, наприклад, зберегти традиційну модель.

В Великобританії повноваження місцевих органів управління регулюються загальними та приватними парламентськими актами. Загальні акти поділяються на дві групи: перша група містить акти, які стосуються виключно питань місцевого управління, а друга група містить акти, які стосуються управління різними галузями державної діяльності та встановлюють окремі повноваження місцевої влади. Приватні парламентські акти зазвичай приймаються на запит місцевих органів влади та адресуються конкретним муніципалітетам. Крім того, існують так звані адаптивні закони, які застосовуються лише за запитом ради муніципалітету. Повноваження місцевого управління можуть коригуватися актами уряду, міністерств та департаментів через видання наказів, інструкцій та правил в рамках делегованого законодавства.

Підводячи підсумок, маємо зазначити, що Україна активно рухається у напрямку реформування публічної влади та місцевого самоврядування. І для досягнення успіху у цьому напрямку важливо брати приклад з досвіду інших країн, таких як Великобританія, де місцеве самоврядування базується на обранні радами, з різними можливостями оновлення складу рад. Варто зазначити, що в кожній країні специфіка організації місцевого самоврядування є різною, і це потрібно враховувати при розробці відповідних реформ.

Перелік посилань

1. Місцеве самоврядування: Сполучене Королівство Великобританії і Північної Ірландії. Територіальна громада.
URL: http://tergromada.blogspot.com/2014/05/blog-post_8110.html (дата звернення: 21.04.2023).

2. Система місцевого самоврядування Великобританії.
URL: https://pidru4niki.com/1098120558778/pravo/sistema_mistsevogo_samovryadu_vannya_velikobritaniyi (дата звернення: 21.04.2023).

3. Нестор В. Міське самоврядування у Великобританії за часів деволуції. Юридичний вісник. 2020. URL: <https://doi.org/10.32837/yuv.v0i6.203> (дата звернення: 21.04.2023).